

พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

การ

เรื่องการวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

โดยใช้การจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

เจษฎา บุญมาโฮม^{1*}

ศรินดา รอดด้วง²

รับบทความ: 30 พฤษภาคม 2566 แก้ไขบทความ: 11 มิถุนายน 2566 ตอบรับบทความ: 15 มิถุนายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานกับเกณฑ์ร้อยละ 70 และ 2) ศึกษาสัมประสิทธิ์การกระจายของการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดห้วยจรเข้มหาวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม จำนวน 43 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างโดยผู้วิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) สัมประสิทธิ์การกระจายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานเท่ากับ 0.14

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์

¹ รองศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

* อีเมล: krutonpsy@gmail.com

² นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

The Development of Learning Achievement in Thai Language on Literary Art Value Analysis for Mathayomsuksa 4 Students, Using Phenomenon-Based Learning

Jesada Boonmahome ^{1*}

Sirinda Rodduang ²

Abstract

The purposes of this research were to: 1) compare students' learning achievement learning after using phenomenon-based learning with the set criterion of 70 %, and 2) find the coefficient of variation of Phenomenon-based learning. The sample was 43 grade 4 students at Wat Huai Chorakhe Phitthayakhom School in Nakhon Pathom Province, derived by cluster random sampling. Instruments used to collect data were lesson plans and achievement tests constructed by the researchers. Data were analyzed with the mean, standard deviation, t-test and C.V. The results were as follows: 1) Students' learning achievement after using phenomenon-based learning with higher than the set criterion at 70 %. 2) The coefficient of variation of learning achievement after using phenomenon-based learning were 0.14.

Keywords: Phenomenon-based learning, Learning achievement, Literary art value analysis

¹ Associate Professor Graduate Diploma Program in Teaching Profession Nakhon Pathom Rajabhat University.

* Email: krutonpsy@gmail.com

² Student Nakhon Pathom Rajabhat University

บทนำ

ภาษาคือภาพสะท้อนมรดกทางวัฒนธรรม คนไทยต้องภูมิใจ อนุรักษ์ และใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง นอกจากนี้ ภาษาไทยยังเป็นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ วรรณคดีเป็นศิลปะแขนงสำคัญของภาษาไทย วรรณคดีไทยเป็นมรดกล้ำค่าของไทยและโลก เพราะวรรณคดีนำเสนอประสบการณ์ทางสุนทรียะตามธรรมชาติของมนุษย์ โดยดวงมน จิตรจำนงค์ (2556: 64-65) นำเสนอว่า วรรณคดีและวรรณกรรมเป็นศัพท์บัญญัติที่เป็นคำไวพจน์พ้องความหมาย หมายถึง ศิลปะที่ใช้ภาษาเป็นวัสดุ เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมประเภทอื่น จุดหมายหลักของการสร้างวรรณคดีคือ การตอบสนองความต้องการทางสุนทรียภาพซึ่งเป็นความสำคัญอย่างหนึ่งในชีวิตมนุษย์ โดยมีธรรมชาติของความงามที่โน้มน้าวใจให้รู้สึกมีพลังที่จะกระตุ้นความคิดจินตนาการ เนื้อหาทางอารมณ์ และเนื้อหาทางความคิด วรรณคดีจึงให้ความรู้ความเข้าใจต่อชีวิตและสังคมได้หลายระดับตามข้อสังเกตและความสามารถในการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้แต่งผ่านทัศนะการขบคิดและตีความของผู้อ่าน

การเรียนรู้วรรณคดี จึงเป็นเสมือนการเรียนรู้เรื่องราว วิถีชีวิต วัฒนธรรม และอารมณ์ความรู้สึกที่เกี่ยวข้องหรือสะท้อนความเป็นมนุษย์ผ่านภาษาที่สรรค่านำมาร้อยเรียงอย่างประณีตงดงาม ซึ่งจะช่วยให้กล่อมเกล่าให้เกิดความประณีตทางอารมณ์และความองอาจทางสติปัญญา ทำให้ผู้อ่านเข้าใจตนเองและสังคมที่ตนอยู่ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น วรรณคดีจึงเป็นสมบัติของประเทศชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่อการอนุรักษ์และสืบทอดให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (ภัทราวรรณ ผาเจริญ และทรงภพ ขุนมธูรส, 2564: 49) การศึกษาวรรณคดีจึงมีความสำคัญต่อชีวิต กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนต้องเรียนรู้วรรณคดีในวิชาภาษาไทยโดยกำหนดไว้ในสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม โดยระบุมาตรฐานการเรียนรู้ที่ 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง โดยกำหนดเกณฑ์ผลลัพธ์คุณภาพของผู้เรียนว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้เรียนต้องสามารถวิเคราะห์ วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษา และวรรณกรรมพื้นบ้าน เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ นำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ทั้งนี้ ดวงมน จิตรจำนงค์ (2553: 96) ได้นำเสนอว่า มโนทัศน์สำคัญในวรรณคดีวิจารณ์และวรรณคดีศึกษาตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา คือ ความเข้าใจบทบาทของภาษาไทยในการสื่อความหมายในงานวรรณศิลป์ อันประกอบด้วยความคิดหรือทัศนะและอารมณ์ความรู้สึก อีกทั้งความเข้าใจกระบวนการทำงานของภาษาในการกำกับความคิดของบุคคลซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม มโนทัศน์ที่จำเป็นในการศึกษาภาษาและวรรณคดีจึงไม่ใช่เพื่อการอนุรักษ์สิ่งที่ “ถูกต้อง” ไว้ แต่เป็นความพยายามเข้าถึงความมีชีวิตชีวาของตัวบทประพันธ์ด้วยการวิเคราะห์ ตีความและตั้งคำถามเพื่อเข้าถึงคุณค่าทางสุนทรียภาพและภูมิปัญญาเพื่อการพัฒนาคุณภาพ

และความเติบโตทางปัญญาและอารมณ์ นั่นคือ การเรียนวรรณคดีจึงไม่ใช่การเน้นการท่องจำ แต่เป็นการเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจโลกของชีวิตผ่านจินตนาการของผู้แต่งด้วยการวิเคราะห์คุณค่าของผู้อ่าน

อย่างไรก็ตาม อรุโณทัย อินทนิล และกาญจนา วิชญาปกรณ์ (2565: 340) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดเรียนการสอนวรรณคดีไทยระหว่าง พ.ศ. 2555-2564 พบว่า ปัญหาหลักของการจัดการเรียนรู้มี 3 ประเด็น คือ 1) ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้เรียน คือ ผู้เรียนไม่มีความรู้พื้นฐานทางภาษาที่ดีพอ ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ไม่รักการอ่าน ผู้เรียนไม่เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย 2) ปัญหาที่เกิดจากผู้สอน คือ ครูขาดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวรรณคดี วิธีสอนของครูไม่น่าสนใจ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่มีหลากหลายและไม่เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน และ 3) ปัญหาการใช้สื่อการสอน คือ สื่อไม่เพียงพอ สื่อการสอนไม่น่าสนใจ เป็นต้น ปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้เรียนขาดความเข้าใจความงามของภาษาไทยและภูมิปัญญาไทย ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย ตลอดจนไม่เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย สิ่งเหล่านี้อาจทำให้วรรณคดีซึ่งเป็นมรดกล้ำค่าของแผ่นดินค่อย ๆ เลือนหายไปเป็นที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของภัทราวรรณ ผาเจริญ และทรงภพ ขุนมธุรส (2564: 50) ที่พบว่า ปัญหาหลักของการเรียนวรรณคดีเกิดขึ้นจากการที่ครูผู้สอนมักชี้นำความคิดของนักเรียน ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนคิดและวิเคราะห์วิจารณ์ด้วยตนเอง อีกทั้งการจัดการเรียนรู้อย่างมุ่งเน้นไปที่การท่องจำประวัติผู้แต่ง ปีที่แต่ง ลำดับความเป็นมาของเนื้อเรื่อง ปีที่เกิดเหตุการณ์ในเนื้อเรื่องและความหมายของคำศัพท์ รวมถึงถ้อยคำสำนวนโดยไม่เน้นการวิเคราะห์ วิจารณ์ และการประเมินคุณค่า นอกจากนี้ยังไม่เชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ของวรรณคดีกับชีวิตจริง ส่วนปัญหาที่เกิดจากนักเรียนนั้น ได้แก่ ความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านภาษาในวรรณคดีไม่ดีพอ สิ่งเหล่านี้จะปิดกั้นความสนใจในการเรียนรู้อรรถรสวรรณคดี นั่นคือ การที่นักเรียนขาดความสนใจและไม่เห็นคุณค่าในการเรียนวรรณคดี ส่งผลให้เกิดปัญหาต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาไทย ประจำปีการศึกษา 2564 โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พบว่า วิชาภาษาไทยมีค่าเฉลี่ย 46.40 คะแนน ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดห้วยจรเข้มหาวิทยาลัย โดยนักเรียนให้ข้อมูลว่า การวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีในด้านวรรณศิลป์ นั้นมีรายละเอียดเนื้อหาในการทำ ความเข้าใจค่อนข้างยาก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูมักนำเสนอเนื้อหาโดยขาดตัวอย่างในการอธิบายเพิ่มเติมให้ชัดเจน ด้วยเหตุผลของระยะเวลาที่จำกัด ครูให้นักเรียนจดจำการวิเคราะห์คุณค่าวรรณศิลป์จาก คำสอนของครู ทำให้นักเรียนยังไม่สามารถวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีด้านวรรณศิลป์ได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดห้วยจรเข้มหาวิทยาลัยและโรงเรียนใกล้เคียงพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถพิจารณาคุณค่าวรรณคดีด้านวรรณศิลป์ได้อย่างถูกต้อง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวรรณคดีต่ำกว่าเกณฑ์

การเรียนรู้วรรณคดีเพื่อการวิเคราะห์โดยเฉพาะการวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพ จึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายประการ เช่น การออกแบบวิธีสอน กลวิธีการสอนของครู สื่อการเรียนรู้ รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนวรรณคดี พบว่า วิธีการจัดการเรียนรู้วรรณคดีที่มีประสิทธิภาพคือ การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกซึ่งเป็นแนวคิดที่ได้รับการพิสูจน์และยอมรับว่ามีประสิทธิภาพในปัจจุบัน ดังผลการวิจัยของเจษฎา บุญมาโฮม และพันลัวัฒน์ แก้วเณร (2559) ลลิตทิพย์ วรรณพงษ์ และแสงสุรีย์ ดวงคำน้อย (2563) และภัทรารวรรณ ผาเจริญ และทรงภพ ขุนมธูรส (2564)

การจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เป็นการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนใช้ประสบการณ์ร่วมกับกระบวนการคิดเพื่อให้เกิดการเรียนรู้วรรณคดีในมิติต่าง ๆ เช่น การเข้าใจเนื้อหา การวิเคราะห์คุณค่า การตระหนักถึงคุณค่าและความสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์และวิถีชีวิต การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้การเรียนรู้วรรณคดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังที่ อรรถพรธ บุตกรัตถ์ (2561: 355-356) ได้นำเสนอว่า การจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานมีเป้าหมายสำคัญในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ในโลกแห่งความเป็นจริง ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของสถานการณ์ของการเรียนรู้ โดยนักเรียนสามารถกำหนดความสนใจและนำเสนอปัญหาเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนักเรียนมีบทบาทหลักเป็นผู้สร้างสรรค์วิธีการ แหล่งข้อมูลและเครื่องมือต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการเรียนรู้จัดเป็นกิจกรรมที่เน้นความมุ่งมั่นและมีเป้าหมายที่ให้นักเรียนรู้จักเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเองเกิดเป็นองค์รวมในการเรียนรู้ ซึ่งในกระบวนการเรียนรู้เป็นการดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามเป้าหมายที่วางไว้ให้สำเร็จโดยลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐาน มีมิติที่เกี่ยวข้องกัน 5 ประการ ประกอบด้วย 1) ความเป็นองค์รวม (Holisticity) 2) สภาพจริง (Authenticity) 3) บริบท (Conceptuality) 4) การเรียนรู้แบบสืบเสาะโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based inquiry learning) และ 5) กระบวนการเรียนรู้ (Learning process) ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะด้านการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังผลการวิจัยของอนุเบศ ทศนิยม และสุมาลี ชุกำแพง (2563) พรศิริพันธ์ สิปัดถา (2564) หัสวันส เพ็งสันเทียะ, มนตา ตูลย์เมธากา และอิทธิพัทธ์ สวทันพรกุล (2564) อีระวัฒน์ เชิบรัมย์, ดวงเดือน สุวรรณจินดา และสุจินต์ วิศวธีรานนท์ (2564) และพิพัฒน์พงษ์ คำมาก, ศุภณัฐ พานา, และวุฒิชัย บุญพุก (2565) ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานจึงเหมาะสมที่จะนำมาใช้แก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิเคราะห์คุณค่าวรรณศิลป์ เพราะนักเรียนจะได้ลงมือปฏิบัติใช้เหตุการณ์ที่นักเรียนสนใจนำมาร่วมกันแสดงความคิดเห็น ทำให้ได้รับการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์

จากการนำเสนอข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ให้ผู้เรียนเกิดความงอกงามทางปัญญาและอารมณ์ และส่งเสริมให้การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานกับเกณฑ์ร้อยละ 70
2. ศึกษาสัมประสิทธิ์การกระจายของการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์

วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. วรรณคดี

ทัศนะของผู้วิจัยเห็นพ้องกับทัศนะของดวงมน จิตรจำนงค์ (2556: 64-65) ว่าวรรณคดีกับวรรณกรรมสื่อความหมายเดียวกัน เพียงแต่อาจมีบางบริบทของที่มาและสถานการณ์การใช้คำที่ต่างกัน ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยถือว่าทั้งสองคำเป็นคำไวพจน์ จึงเลือกใช้คำว่าวรรณคดีในการวิจัย

วรรณคดีคือ ศิลปกรรมที่ใช้ภาษาเป็นวัสดุสร้างขึ้นจากทัศนะของผู้แต่งเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้แต่งในมิติต่าง ๆ มีคุณค่าด้านเนื้อหา และคุณค่าทางอารมณ์ ทำให้เกิดอารมณ์สะท้อนใจหรือกระทบใจทางอารมณ์ของผู้อ่าน วรรณคดีมักสร้างขึ้นจากประสบการณ์ทางสังคมผ่านจินตนาการของผู้แต่ง การศึกษาวรรณคดีจึงทำให้เข้าใจชีวิตและสร้างความจริงใจ พร้อมทั้งยังให้ความรู้ให้ข้อคิดและทัศนะอันเป็นคุณประโยชน์ต่อผู้อ่าน ทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่าวรรณคดีเปรียบเสมือนสิ่งมีชีวิตที่มีการเกิดขึ้นและเสื่อมถอยตามกาลเวลา แต่มีความสมจริงและมีภารกิจของตนในการทำหน้าที่สื่อสารกับผู้อ่านตามวัตถุประสงค์ สถานการณ์ และประสบการณ์ของผู้อ่าน วรรณคดีจึงมีความสำคัญและเป็นวัฒนธรรมของชนชาตินั้นที่สืบสานกันเรื่อยมา โดยทั่วไปนักวิชาการมักจำแนกประเภทของคุณค่าของวรรณคดีเป็น 3 ด้าน คือ

1. คุณค่าด้านวรรณศิลป์ เป็นคุณค่าด้านพลังทางสุนทรียะ เป็นความงามทางภาษาที่เลือกใช้เพื่อสื่อสารกับผู้อ่านในมิติต่าง ๆ
2. คุณค่าด้านเนื้อหาเป็นคุณค่าสาระที่ผู้อ่านได้รับ เป็นความรู้ ประสบการณ์ หรือข้อคิดที่ได้รับจากการอ่านวรรณคดี ซึ่งอาจเป็นพื้นฐานความคิดเบื้องต้นหรือลึกซึ้งลุ่มลึกก็ได้
3. คุณค่าด้านสังคม เป็นภาพสะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนที่ปรากฏในวรรณคดีทั้งทางตรงและโดยนัย มักเป็นเรื่องเกี่ยวกับประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ สถานการณ์ทางสังคมในขณะนั้นหรือที่เรียกว่าคติชนวิทยา วรรณคดีจึงเป็นเสมือนกระจกสะท้อนสภาพสังคมในแต่ละยุคสมัยซึ่งเป็นหลักฐานที่บอกเล่าเรื่องราวในอดีตแก่คนรุ่นหลังได้เป็นอย่างดี

2. การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์

วัตถุประสงค์หลักของวรรณคดีคือ การสื่อสารด้านสุนทรียภาพทางภาษาเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในด้านอารมณ์ความรู้สึก ดังนั้น คุณค่าด้านวรรณศิลป์จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจวรรณคดีหรือความเข้าใจชีวิตผ่านมุมมองของผู้อ่าน การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์จึงเป็นพื้นฐานสำคัญของการศึกษาวรรณคดีโดยเฉพาะวรรณคดีวิจารณ์ วรรณคดีเปรียบเทียบ

การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ หมายถึง การพิจารณาองค์ประกอบของภาษาที่ใช้แต่งวรรณคดีเพื่อให้เกิดสุนทรียภาพทางภาษา โดยใช้การสรรคำเพื่อให้ได้ถ้อยคำที่มีน้ำคำซึ่งเป็นเรื่องของเสียงและความหมาย มักใช้ถ้อยคำที่สละสลวย เกิดความลึกซึ้งประทับใจ ทำให้ผู้อ่านรู้สึกคล้อยตามหรือจินตนาการตามเพื่อให้เข้าใจความหมายของคำ เนื้อหา และเรื่องราวในบริบทต่าง ๆ การศึกษาวรรณคดีที่ดีต้องเข้าใจสำนวนโวหาร และภาพพจน์ เพื่อให้เปรียบเทียบได้ยินเสียง ได้เห็นภาพ ทำให้เกิดอารมณ์ได้สอดคล้องความต้องการของผู้แต่ง ซึ่งมักเป็นอารมณ์สะท้อนใจหรือโดนใจตามภาษาวัยรุ่นในปัจจุบัน งานวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมการใช้ภาษา ประกอบด้วย 1) แนวทางการวิเคราะห์คุณค่าวรรณศิลป์ 2) การสรรคำ และ 3) การใช้โวหารภาพพจน์

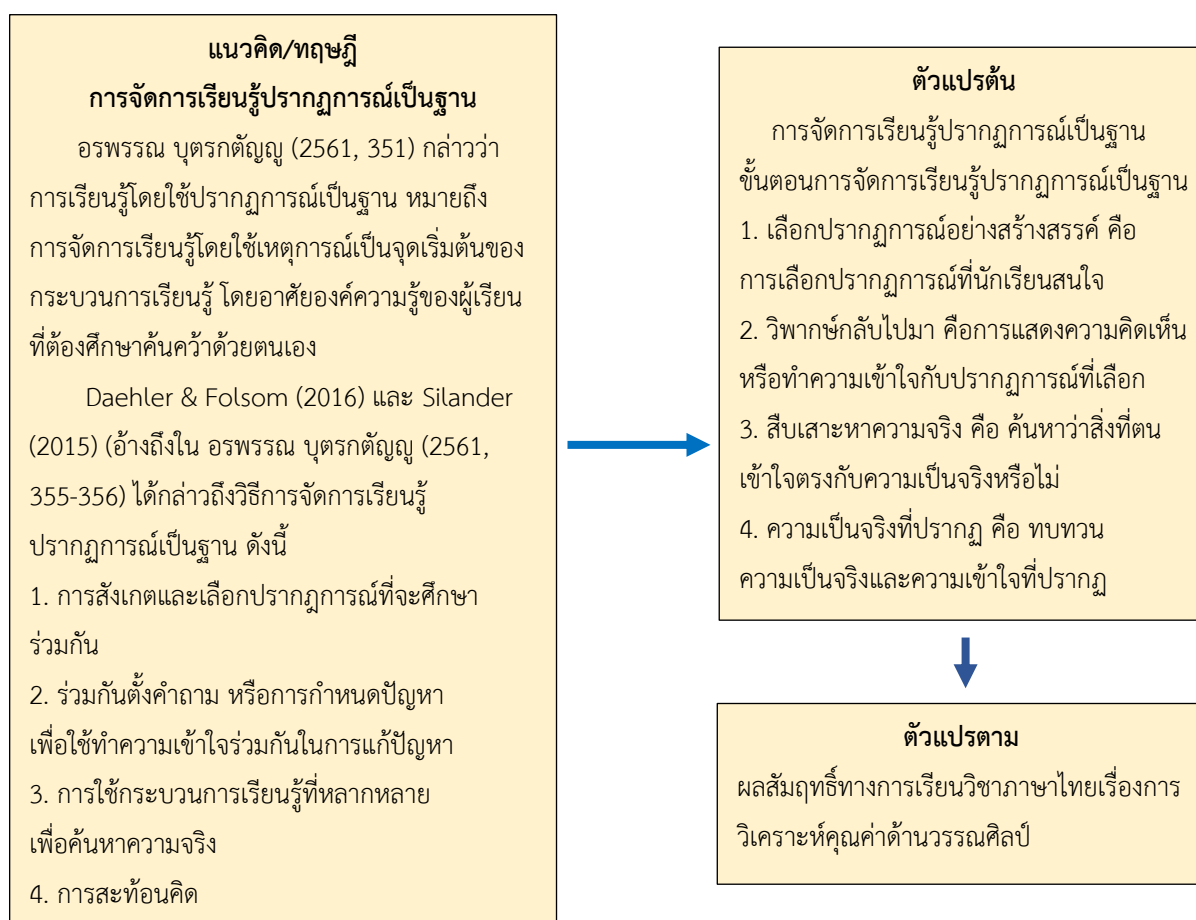
การวิจัยครั้งนี้มุ่งเสริมสร้างความรู้เข้าใจเพื่อเป็นพื้นฐานความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ต่อไป จึงกำหนดให้มีการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 โดยนิยามว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าวรรณศิลป์ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เกี่ยวกับการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีด้านวรรณศิลป์จากวรรณคดีเรื่อง “นิราศนรินทร์คำโคลง” ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐาน วัดได้จากคะแนนแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีด้านวรรณศิลป์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. การเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

การเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เป็นแนวคิดการจัดการศึกษาในลักษณะการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแขนงหนึ่ง มีที่มาจากการถอดบทเรียนความสำเร็จการจัดการเรียนรู้ของประเทศฟินแลนด์

การจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐาน หมายถึง การนำเรื่องราวเหตุการณ์หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตมาเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้เพื่อเชื่อมโยงการเรียนรู้ให้ตรงกับเหตุการณ์ในชีวิตทำให้ผู้เรียนต้องการค้นหาความจริง

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสามารถนำเสนอกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองมี รายละเอียดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงเลือกใช้การวิจัยแบบแผนการ วิจัยการทดลองลักษณะมีกลุ่มเดียวทดสอบหลังการวิจัยเท่านั้น (One group posttest only design)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดห้วยจรเข้มหาวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ที่ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 7 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 306 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนวัดห้วยจรเข้มหาวิทยาลัย จำนวน 43 คน ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มจากประชากร

ตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

ตัวแปรต้น	การจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐาน
ตัวแปรตาม	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์

ระยะเวลาในการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2566 โดยดำเนินการปฐมนิเทศและทบทวนเนื้อหาวรรณคดีและวรรณศิลป์ก่อนการทดลอง 1 คาบ ดำเนินการทดลองจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์เป็นเวลา 4 คาบ โดยดำเนินการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐาน จากนั้นทดสอบหลังการทดลอง 1 คาบ รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 6 คาบ

เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐาน โดยกำหนดเนื้อหาเรื่องการวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ ประกอบด้วย 3 หน่วยย่อย คือ การสรรคำ โวหารภาพพจน์ และคุณค่าทางวรรณศิลป์ ตามเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง “นิราศนรินทร์คำโคลง” ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน ได้แก่ แผนที่ 1 บทเพลงสะท้อนชีวิต แผนที่ 2 ภาพลิตตามฝัน แผนที่ 3 อัจฉริยะโวหาร และแผนที่ 4 วิเคราะห์ภาษาศิลป์ โดยดำเนินการจัดการเรียนรู้แผนละ 2 คาบ แผนการจัดการเรียนรู้มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เลือกปรากฏการณ์อย่างสร้างสรรค์ เป็นการเลือกปรากฏการณ์ที่นักเรียนสนใจมาเป็นปรากฏการณ์ในการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 วิพากษ์กลับไปมา เป็นการแสดงความคิดเห็น หรือทำความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เลือกมาศึกษา โดยร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นเพื่อหาความจริง

ขั้นที่ 3 สืบเสาะหาความจริง เป็นการค้นหาลักษณะที่ตนเข้าใจนั้นตรงกับความเป็นจริงอย่างไร

ขั้นที่ 4 ความจริงที่ปรากฏเป็นการทบทวนความเป็นจริงและความเข้าใจที่ปรากฏในปรากฏที่ได้เรียนรู้

กระบวนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือด้วยการให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความตรงตามเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เกี่ยวกับประเด็นความสอดคล้องในมิติต่าง ๆ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 โรงเรียนวัดห้วยจรเข้มหาวิทยาลัยเพื่อศึกษาปัญหาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ มีบางแผนต้องปรับเปลี่ยนกิจกรรมที่น่าสนใจเพื่อให้ให้นักเรียนได้ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมเพิ่มขึ้น จากนั้นนำมาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์

มีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัยวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ 4 ตัวเลือก ผู้วิจัยกำหนดโครงสร้างของแบบทดสอบลักษณะการวัดความจำและความรู้ความเข้าใจ จำนวน 9 ข้อ การนำไปใช้ จำนวน 15 ข้อ การวิเคราะห์ จำนวน 10 ข้อ การสังเคราะห์ จำนวน 3 ข้อ และประเมินค่า จำนวน 3 ข้อ มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพด้วยการให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความตรงตามเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.43-0.57 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.41-0.77 และค่าความเชื่อมั่น KR20 เท่ากับ 0.89

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.)

ผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ของนักเรียนกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือร้อยละ 70 อ้างอิงตามเกณฑ์การหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 70/70

1.1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ของนักเรียนกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือร้อยละ 70 เป็นรายบุคคล

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70 เป็นรายบุคคล

จำนวนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70		จำนวนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70	
จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
31	72.09	12	27.91

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ภายหลังการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐาน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 72.09 และไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 27.91

1.2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ของนักเรียนกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70 ด้วยสถิติทดสอบที

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ด้วยสถิติทดสอบที

การทดลอง	n	M	S	t
หลังการทดลอง	43	29.70	4.04	25.49*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ภายหลังการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐาน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ เท่ากับ 29.70 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70 ด้วยสถิติทดสอบที พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การศึกษาสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

ประเด็นการพิจารณา	n	M	S	C.V.
ข้อมูลนักเรียน	43	29.70	4.04	0.14

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐาน มีค่าเท่ากับ 0.14 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องการวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐาน มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายร้อยละ 14 ซึ่งค่ากระจายอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 10-15)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลโดยนำเสนอตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของตัวแปรต้นด้วยการเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ หลังการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรศิริพันธ์ สิปิตถา (2564: 72) ที่พบว่า ภายหลังการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐาน นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 72.20 (14.44 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน) สอดคล้องกับงานวิจัยของพิพัฒน์พงษ์ ดำมาก, ศุภณัฐ พานา และวุฒิชัย บุญพุก (2565: 44) ที่พบว่าภายหลังการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 78.43 (31.37 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน) และงานวิจัยของลลิตทิพย์ วรรณพงษ์ และแสงสุรีย์ ดวงคำน้อย (2563: 431) ที่พบว่า ภายหลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุกซึ่งเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง อิเหนา ตอนศึกกะหมิงสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 74.10 (22.23 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน) และเมื่อพิจารณาคะแนนเป็นรายบุคคลพบว่า มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 25 คน จาก 30 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33

ทั้งนี้ การที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์หลังการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 เพราะการจัดกิจกรรมครั้งนี้ได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในลักษณะปรากฏการณ์เป็นฐาน ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนเน้นกระบวนการคิดเพื่อความเข้าใจจากการเรียนรู้เชิงระบบที่เน้นการนำบริบทรอบตัวมาเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของผู้เรียนและเนื้อหาที่กำลังศึกษา ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมีส่วนร่วมในการค้นหาคำตอบและปฏิบัติกิจกรรมอย่างดี จนเกิดเป็นความเข้าใจโดยเฉพาะบริบทการนำคุณค่าวรรณศิลป์มาสู่การประยุกต์ในชีวิตจริง ทำให้เกิดการเรียนรู้วรรณคดีในบริบทที่เชื่อมโยงกับชีวิต สอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2562, อ้างถึงใน สุขานันท์ วรรณานนท์, 2565: 111) ที่นำเสนอว่า การเรียนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์ต่าง ๆ เป็นจุดเริ่มต้นในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยอาศัยแนวคิดพื้นฐานที่ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้เองผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐาน มีการบูรณาการความรู้ในหลากหลายสาขาวิชาใช้ในการแก้ปัญหา ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเป็นกลุ่มและร่วมกันสืบเสาะหาความรู้จากสถานการณ์ตัวอย่างเพื่อนำไปสู่การอธิบายต่อปรากฏการณ์ และทัศนะของ Daehler & Folsom (2016) ที่อธิบายว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยง

การเรียนรู้และความคิดรวบยอดของเนื้อหาที่ศึกษาผ่านกิจกรรมการปฏิบัติ และประสบการณ์ที่น่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ทักษะ และประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่ช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดที่มีคุณค่าต่อผู้เรียน การเกิดการเรียนรู้ในลักษณะนี้จะคล้ายกับกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้จากกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ การจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานจึงมีประสิทธิภาพสามารถพัฒนา นักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของตัวแปรต้นด้วยการเปรียบเทียบค่าการกระจายของข้อมูลหลังการทดลองด้วยสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) พบว่า มีค่า C.V. 0.14 คิดเป็นร้อยละ 14 หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์มีการกระจายอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งหมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีคะแนนสอดคล้องไม่แตกต่างกันในระดับปานกลาง อันถือว่ายอมรับได้ แสดงว่าการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ให้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 และคะแนนดังกล่าวมีการกระจายในระดับปานกลางที่สามารถยอมรับได้ (C.V. น้อยกว่าร้อยละ 15) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานและมีประสบการณ์การสอนเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ อีกทั้งมีการปรับปรุงแล้วทดลองใช้ 1 วงรอบจึงทำให้แผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมีประสิทธิภาพ อีกทั้งจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะได้รับการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนให้ความสนใจและมีส่วนร่วมกำหนดสถานการณ์ที่นำมาใช้เริ่มต้นเดินเรื่องในการเรียนรู้ มีการสืบค้นข้อมูลเพื่อตอบคำถามและข้อสงสัย และพยายามเชื่อมโยงสู่ชีวิตประจำวัน โดยนักเรียนให้ความเห็นว่าเป็นการเรียนภาษาไทยที่ไม่เหมือนวิชาภาษาไทยที่เน้นท่องจำเนื้อหาเพื่อนำวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ให้ผ่านการทดสอบ การจัดการเรียนรู้ครั้งนี้บรรยากาศการเรียนรู้มีความสุข ไม่เคร่งเครียด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ หัสวนัส เฟื่องสันติยะ, มนตา ตุลย์เมธการ, และ อธิพัทธ์ สุวทันพรกุล (2564: 251) ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนมีความแปลกใหม่ของรูปแบบการเรียนรู้ มีอิสระในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมีความสุขสนุกสนาน ทำให้มีความน่าสนใจ

นั่นคือ การจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นวิธีการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรมระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กล่าวไว้ว่านักเรียนสามารถวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้นได้และสามารถสังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ โดยนักเรียนจะสามารถคิดได้แตกต่างจากที่ผู้แต่งหรือครูผู้สอนได้ป้อนข้อมูลให้นักเรียนได้เรียนรู้หรือไม่ยึดติดกับความคิดแบบเดิม ๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการนำเหตุการณ์ในบริบทต่าง ๆ ของผู้เรียนมาจัดการเรียนรู้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 จึงประสบปัญหาการกำหนดทิศทางเนื้อหาในการจัดกิจกรรม ทำให้ผู้วิจัยต้องใช้สื่อสังคมออนไลน์มาช่วยให้นักเรียนให้ความสนใจกิจกรรม ทำให้การจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ครูอาจต้องเตรียมความพร้อมประสบการณ์เกี่ยวกับเนื้อหาที่จะจัดการเรียนด้วยวิธีการอื่นเพิ่มเติม เพื่อให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างราบรื่น

2. ควรเลือกปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ที่นำมาเป็นจุดเริ่มต้นในการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทและธรรมชาติการเรียนรู้ของนักเรียนในสังคมไทย เพื่อเพิ่มความน่าสนใจให้นักเรียนอยากเรียนรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เลือกมาเป็นจุดเริ่มต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ได้ ดังนั้น จึงควรนำไปบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ในลักษณะการพัฒนาการคิดวิเคราะห์/ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2. เนื่องจากการวิจัยนี้ดำเนินการตามลักษณะการพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตัวชี้วัด จึงออกแบบการวิจัยทดสอบหลังเรียนกับเกณฑ์ จึงควรมีการติดตามผลความคงทนของการเรียนรู้ดังกล่าวเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ในระดับชั้นถัดไป

บรรณานุกรม

- เกษภา บุญมาโฮม และพันลวิวัฒน์ แก้วเณร. (2559). รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องการวิเคราะห์วรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดห้วยจรเข้ วิทยาเขตด้วยการสอนแบบ LEC with Fun. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ดวงมน จิตรจำนงค์. (2553). มโนทัศน์สำคัญในวรรณคดีวิจารณ์และวรรณคดีศึกษา: จากการศึกษาชั้นพื้นฐานจนถึงอุดมศึกษา. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 6(2), 95-108.
- ดวงมน จิตรจำนงค์. (2556). วรรณคดีวิจารณ์เบื้องต้น. ประพันธ์สาส์น.
- ธีระวัฒน์ เติบรัมย์, ดวงเดือน สุวรรณจินดา และสุจินต์ วิทวธีรานนท์. (2564). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนไมตรีอุทิศ จังหวัดนนทบุรี. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 13(1), 82-97.

- พรศิริพันธ์ สิปตธา. (2564). การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบปรากฏการณ์เป็นฐานเรื่อง เสียง รายวิชา ฟิสิกส์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และความคงทนของการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิพัฒน์พงษ์ ดำมาก, ศุภณัฐ พานา และวุฒิชัย บุญพุท. (2565). การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคม ศึกษาโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 5(15), 36-48.
- ภัทรารวรรณ ฝาเจริญ และทรงภพ ขุนมธูรส. (2564). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยเรื่อง ลิลิตตะเลง พ่ายด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารอักษราพิบูล*, 2(1), 47-64.
- ลลิตทิพย์ วรรณพงษ์ และแสงสุรีย์ ดวงคำน้อย. (2563). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการ เรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับการเรียน แบบร่วมมือเทคนิค STAD. *วารสาร มจร. อุบลปริทรรศน์*, 5(3), 425-437.
- สุชานันท์ วรพัฒนานนท์. (2565). การจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมี วิจารณญาณและการแก้ปัญหาเรื่อง ปรากฏการณ์ของโลกและภัยธรรมชาติของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- หัสวินัส เพ็งสันเทียะ, มนตา ตุละเมธการ และอิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล. (2564). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปรากฏการณ์เป็นฐานที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 13(2), 240-257.
- อนุเบศ ทัศนียม และสุมาลี ชูกำแพง. (2563). การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐาน. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 7(6), 31-41.
- อรพรรณ บุตรกัตถุญ. (2561). การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อการสร้างมุมมองแบบองค์รวมและ การเข้าถึงโลกแห่งความจริงของผู้เรียน. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 46(2), 348-365.
- อรุณทัย อินทนิต และกาญจนา วิชญาปกรณ์. (2565). สถานภาพงานวิจัยด้านการเรียนการสอน วรรณคดีไทย ช่วงปี พ.ศ.255-2564. *วารสารครุพิบูล*, 9(2), 337-354.
- Daehler, K., & Folsom, J. (2016). *Making sense of science: Phenomena-based learning*. <http://www.WestEd.org/mss>.